

Suomen, Saksan ja Ruotsin sosiaalidemokraattisten puolueiden ja niiden äänestäjäkuntien ideologisen kongruenssin tarkastelua

TOPIAS FAVORIN

1. JOHDANTO

Sosiaalidemokraattiset puolueet ovat menettäneet useissa maissa kannatustaan. Länsi-Euroopassa kannatuksen lasku on ollut 2000-luvun alkuun verrattuna keskimäärin kymmenen prosenttiyksikön luokkaa (Abou-Chadi ja Wagner 2024), mutta pidemmällä aikavälillä lasku on ollut vieläkin suurempaa. Esimerkiksi Saksassa sosiaalidemokraattisen puolueen ääniosuudet ovat puolittuneet verrattuna 1970-luvun yli 40 prosentin äänisaaliisiin (Jesse 2023, 402). Heikki Paloheimo ja Aino Tiihonen (2020) ovat ansiokkaasti eritelleet sosiaalidemokraattisten puolueiden heikentyneen kannatuksen liittyvän esimerkiksi yhteiskunnan rakennemuutoksiin, joukkopuolueiden jäsenmäärien pienentymiseen, talouspoliittisiin linjaerimielisyyksiin puolueiden sisällä sekä taloudellisen globalisaation aiheuttamaan epävarmuuteen puolueiden äänestäjäkunnassa. Sosiaalidemokraattien kannatusalhoa on yleisesti selitetty myös sosiaalidemokraattien markkinaliberaalilla talouspolitiikalla sekä sosiokulttuurisen arvoulottuvuuden merkityksen kasvulla (vrt. Abou-Chadi ja Wagner 2024).

Tämä keskusteluartikkeli tarkastelee sosialidemokratian nykytilaa puolueiden ja niiden äänestäjäkuntien ideologisen asemoitumisen näkökulmasta. Tarkastelu kohdistuu niin talouspolitiikkaan sosioekonomisella arvoulottuvuudella kuin maahanmuutto- ja ympäristöpolitiikkaan sosiokulttuurisella arvoulottuvuudella. Artikkelin perustuu olettamukseen ideologisesta tilasta, johon puolueet voidaan tavoitteidensa ja äänestäjät mielipiteidensä perusteella asemoida. Tuon tilallisuuden taustaolettamuksena on, että ääniä tavoitellessaan puolueiden tulisi pyrkiä asemoitumaan äänestäjiensä kanssa ideologisesti mahdollisimman yhdenmukaisesti eli *kongruentisti*. Puolueen ja äänestäjien *ideologinen kongruenssi* kasvaa, kun puolueen ja äänestäjien ideologinen välimatka pienenee (Golder ja Stramski 2010). Pyrkimys ideologiseen yhdenmukaisuuteen on tärkeää niin puolueille kuin äänestäjille: puolueet haluavat saavuttaa vaaleissa mahdollisimman paljon ääniä, jotta niiden edustajat voisivat edistää puolueen suosimia kantoja (eng. *vote-seeking*; Downs 1957; Strøm 1990), ja äänestäjät puolestaan tavoittelevat suosimiaan politiikan asiasisältöjä (eng. *policy-seeking*).

Tarkastelu keskittyy Suomen, Saksan ja Ruotsin sosiaalidemokraattisiin puolueisiin ja äänestäjäkuntiin 2020-luvun taitteessa. Tarkasteltavat puolueet – *Suomen Sosialidemokraattinen Puolue* (SDP), *Sozialdemokratische Partei Deutschlands* (SPD) ja *Sveriges socialdemokratiska arbetareparti* (S) – ovat pitkään olleet maidensa suurimpia työväenpuolueita ja usein hallitusvastuussa. Kyseiset puolueet lukeutuvat sosiaalidemokraattisen puolueperheen sisällä niihin, jotka ovat menettäneet paljon kannatustaan ja jäseniään suhteessa länsieurooppalaisiin verrokkeihinsa (Neubert 2016, 72–75). Pohjoismaisen hyvinvointivaltion ajatuksen varaan rakentuneet Suomi ja Ruotsi ovat naapurimaina luonnollisia vertailukohteita, ja laajempaa vertailu-

kohtaa puolueiden ja äänestäjien suhteeseen tuo Saksa, jonka SPD:n Erfurtin puolueohjelma toimi 1800-luvun lopulla esikuvana suomalaiselle sisarpuolueelleen (Mickelsson 2021, 64).

Kaikkien tarkasteltavien maiden puoluekentät ovat viime vuosikymmeninä pirstaloituneet, mikä on tarkoittanut sosiaalidemokraateille tarvetta kilpailla aiempaa useampien puolueiden kanssa – perinteisen oikeiston ohella esimerkiksi vihreiden, uusvasemmistolaisten ja populistisen radikaalioikeiston puolueiden kanssa. Puolueiden ja äänestäjien voi kilpailun monimutkaistessa odottaa asemoituvan ideologisesti lähemmäs toisiaan, koska äänestäjät voivat tehdä puoluevalintansa aiempaa suuremmasta joukosta eri tavoin asemoituvia puolueita. Tilallinen tarkastelu on tähdellistä juuri sosiaalidemokraattien kohdalla, sillä puolueiden ja niiden äänestäjäkuntien ideologista asemoitumista kartoittamalla voidaan tarkastella puoluekenttien pirstaloitumisen seurauksia, kuten sosiaalidemokraattisten puolueiden laskeneita kannatuslukuja.

Tarkasteltavien maiden puoluejärjestelmät luonnollisesti eroavat toisistaan. Ruotsin puoluepolitiikkaan on vakiintunut toisistaan erillisten poliittisten blokkien järjestelmä, joka rakentuu erityisesti porvarillisen ja sosiaalidemokraattisen blokin varaan (Oscarsson ja Holmberg 2013). Suomessa blokkiutumuksesta on ollut viitteitä (Wass ym. 2024; Kestilä-Kekkonen ym. 2024), mutta ainakaan vielä eri puolueiden välisiä blokkeja ei voida katsoa vakiintuneiksi. Saksassa hallituskoalitio puolestaan muodostettiin hiljattain vasemmisto–oikeisto-ulottuvuuden keskilinjan yli sosiaali- ja kristillisdemokraattien kesken. Artikkelit tuottaa asiantuntijakyselyn (Jolly ym. 2022) sekä kansallisten kyselytutkimusten (von Schoultz ja Strandberg 2024a; GLES 2023; Andersson ym. 2021) pohjalta tietoa puolueiden ja äänestäjien asemoitumisesta näiden maiden puoluekentillä. Aluksi keskustellaan asiakysymusedustuksen ja läheisyysäänestämisen suhteesta, minkä jälkeen mallinnetaan aineistojen pohjalta puolueiden ja heidän äänestäjiensä asemoitumista arvoneликтillä ja pohditaan ideologisen kongruenssin merkitystä nykytutkimuksessa.

2. TUTKIMUSASETELMA

2.1. Asiakysymusedustus sekä asiakysymys- ja läheisyysäänestäminen

Puolueet ovat demokratioissa riippuvaisia äänestäjiltä vaaleissa saadusta tuesta, joten niiden pitää pyrkiä valtaa saadakseen asemoitumaan ideologisesti yhdenmukaisesti eli kongruentisti äänestäjien kanssa. Substantiivisessa eli asiakysymusedustuksessa edustajien tulisikin tutkimuskirjallisuuden mukaan ilmaista valitsijoidensa näkökulmia erilaisissa asiakysymyksissä (Hayes ja Hibbing 2017; Pitkin 1967). Ideaalitilanteessa edustussuhde saattaa yhteen äänestäjien intressit ja puolueiden edistämän politiikan¹. Jane Mansbridgen (2009, 370) mukaan näin on jo vaaleissa edustajia valittaessa, jos äänestäjien ja edustajien tavoitteet ovat linjassa keskenään. Koska puolueiden ja äänestäjien suhde on keskeisempää edustuksellisessa kuin suorassa demokratiasa, tämä artikkeli keskittyy äänestäjien ja puolueiden suhteeseen vaaleissa².

Asiakysymysäänestämässä äänestäjän kannat hänelle tärkeillä politiikan ulottuvuuksilla ohjaavat puoluevalintaa (Hobolt ja Rodon 2020). Puolueet vuorostaan yrittävät keskittyä kysymyksiin, jotka ovat niille keskeisiä (Ylisalo 2024, 292), mutta samalla ne toki joutuvat ottamaan kantaa myös muiden puolueiden korostamiin teemoihin (esim. Green-Pedersen ja Mortensen 2010). Tarkastelen asiakysymysäänestämistä puolueiden tarjonnan ja äänestäjien kysynnän muodostaman ideologisen tilan näkökulmasta. Tilallisuus yhdistää äänestäjien puoluevalinnat

arvioihin puolueiden asemoitumisesta (Joesten ja Stone 2014). Tätä on hahmoteltu pääasiassa kahdenlaisesti – ideologisen läheisyyden (eng. *ideological proximity*; läheisyysmalli) ja samansuuntaisuuden (eng. *directionality*; suuntamalli) avulla. Suuntamallissa äänestäjälle riittää, jos puolue tai ehdokas asemoituu äänestäjän kanssa samansuuntaisesti, kun taas läheisyysmallissa arviot sijoittumisesta ovat tarkempia (Rabinowitz ja Macdonald 1989). Läheisyysäänestämisesä puolueen asemoituminen ideologisesti lähelle äänestäjää on tärkein puoluevalinnan taustalla vaikuttava tekijä (Ekengren ja Oscarsson 2011, 644). Läheisyydellä on katsottu olevan enemmän merkitystä sosioekonomisella kuin sosiokulttuurisella arvoulottuvuudella (Dalton 2017; Debus 2023; Downs 1957), ja sosioekonomisen arvoulottuvuuden talouskysymykset ovat sosiaalidemokraateille myös lähtökohtaisesti helpommin lähestyttäviä maahanmuutto- ja ympäristöpolitiikkaan nähden. Toisaalta tuore tutkimus 16 vakiintuneesta demokratiasta (Suomi, Saksa ja Ruotsi mukaan luettuna) on osoittanut, että 2000-luvulla muun muassa sosiaalidemokraattiset puolueet ovat yleisesti muuttaneet asemoitumistaan äänestäjäkuntansa asemoitumisen muutosten mukaiseksi varsinkin maahanmuuttoon – ei talouteen – liittyvissä kysymyksissä (Dassonneville ym. 2025). Esimerkiksi talouteen, maahanmuuttoon ja ympäristöön liittyvää ideologista asemoitumista on siten merkityksellistä ja ajankohtaista tutkia (ks. Jocker ym. 2025).

2.2. Tarkasteltavat asiakysymykset

Asiakysymusedustuksen ajatus edustajien ja äänestäjäkunnan mielipiteiden kongruenssista yhdistyy artikkelissa näkökantaan, jossa poliittisilla puolueilla on olemassa yhteisiä, koko puoluetta leimaavia kantoja. Puolueiden tarkastelua yhtenäisinä toimijoina yksittäisten edustajien sijaan tukee havainto, että vaaleissa menestyvät ehdokkaat asemoituvat puolueensa kanssa yhdenmukaisesti (von Schoultz ja Papageorgiou 2021). Puolueet saavat voimaansa yhteiskunnallisista ryhmistä, ja puolueiden välistä kilpailua muovaavat erilaiset yhteiskuntaan ankkuroituneet arvot. Tarkasteltavissa maissa vaikuttaa kaksi keskenään samantyyppistä jakolinjaa: työntekijöiden ja työnantajien välinen (luokka)jakolinja sekä (sosio)kulttuurinen jakolinja (ks. esim. Westinen 2015; Elgenius ja Wennerhag 2018; Grande 2023). Työn ja pääoman välinen jakolinja on pitkään toiminut sosiaalidemokraattien tavoitteiden perustana (Paloheimo ja Tiihonen 2020). Työntekijöiden ja työnantajien jakolinja kytkeytyy talouspolitiikkaa havainnollistavaan sosioekonomiseen arvoulottuvuuteen, jota kutsun taloudelliseksi vasemmisto–oikeisto-ulottuvuudeksi³.

Sosiokulttuurinen arvoulottuvuus on vakiintunut sosioekonomisen arvoulottuvuuden rinnalle osaksi puoluejärjestelmiä ja äänestäjien arvoja (Tiihonen 2022). Sosiokulttuuriselle arvoulottuvuudelle tiivistyy identiteettipolitiikalle tyypillisiä, erityisesti maahanmuuttoon, vähemmistöihin ja ympäristönsuojeluun liittyviä kysymyksiä (Westinen 2015, 146–147). Tästä huolimatta tarkastelen artikkelissa maahanmuutto- ja ympäristöpolitiikkaa toisistaan irrallisina asiakysymyksinä⁴, jotta puolueiden ja äänestäjien asemoitumista voidaan tarkastella nimenomaan asiakysymysten tasolla, eikä esimerkiksi muitakin kysymyksiä sisältävän sosiokulttuurisen arvoulottuvuuden näkökulmasta. Ympäristö- ja maahanmuuttopolitiikka ovat ilmastonmuutoksen vaikutusten, vihreän siirtymän ja maahanmuuttovirtojen myötä itsessäänkin merkittäviä asiakysymyksiä. Maahanmuutto on aiemmin eriytetty moraalikonservatiivisuuteen ja -liberaaliuteen liittyvistä kysymyksistä (Suuronen ym. 2020). Ympäristöpolitiikan on toisaalta katsottu liittyvän sosiokulttuuriseen arvoulottuvuuteen sosioekonomista ulottuvuutta selvemmin (Westinen 2015; Borbáth ja Hutter 2024). Toisaalta se voi myös muodostaa kokonaan erillisen politiikan ulottuvuutensa (Kenny ja Langæther 2023).

2.3. Suomen, Saksan ja Ruotsin sosiaalidemokraattiset puolueet

Puolueiden täytyy jatkuvasti pohtia aseitoitumistaan eri kysymyksissä. Suomen puoluejärjestelmä on länsieurooppalaisessa vertailussa varsin pirstaloitunut, sillä eduskunnassa on verrattain paljon puolueita (Westinen 2015). Kun puolueita on enemmän, niiden välinen kilpailukin on monimutkaisempaa. Toisaalta puolueiden ja äänestäjien voi tällöin odottaa aseitoituvan ideologisesti lähemmäksi toisiaan, koska äänestäjät voivat tehdä puoluevalintansa aiempaa suuremmasta joukosta eri tavoin aseitoituvia puolueita. Suomen sosiaalidemokraattinen puolue on perustamisestaan lähtien puolustanut erityisesti työväen intressejä (von Schoultz ja Strandberg 2024b). Saksassa kristillisdemokraatit ja sosiaalidemokraatit olivat pitkään suuria *kansanpuolueita*, jotka saivat vaaleissa valtaosan äänistä (Güllner 2022). Uusien puolueiden nousu parlamenttiin edustamaan uusia arvoja, äänestäjäjoukkoja ja asiakysymyksiä on tehnyt puoluekentästä Suomen puoluekentän tapaan aiempaa moniulotteisemman. Ruotsin porvarillisen ja sosiaalidemokraattisen blokin muodostama blokkijärjestelmä (Oscarsson ja Holmberg 2013) tekee puoluevalinnasta äänestäjille selkeämpää, sillä puolueblokit tarjoavat erillisiä hallitusvaihtoehtoja jo vaalien alla. Puoluejärjestelmän pirstaloiduttua sosiaalidemokraatit eivät tosin Ruotsissakaan enää pysty muodostamaan enemmistöhallitusta ilman muita puolueita.

Työntekijätaustaiset äänestäjät ovat sosiaalidemokraattisille puolueille tärkeitä. 2000-luvulla Ruotsin sosiaalidemokraattien äänestämisen kanssa ovat korreloineet vahvasti esimerkiksi työntekijätausta, matala tulotaso ja eläkkeelläolo (emt., 116–117). Suomen SDP:n äänestämistä ovat selittäneet varsinkin korkea ikä ja kuuluminen työväenluokkaan (Tiihonen 2022, 265). Saksan SPD:n äänestäjäkunta on ollut muutoksessa, sillä puolue ei ole enää 2000-luvulla onnistunut kunnolla saavuttamaan sen aiempaan ydinkannattajakuntaan kuuluneita työläisiä (Elff ja Roßteutscher 2024). Ruotsin sosiaalidemokraattinen puolue on puolestaan toistaiseksi onnistunut Länsi-Euroopan sosiaalidemokraattisista puolueista tehokkaimmin estämään työväenluokkaisen ydinkannattajakuntansa valumaa muualle (Bremer ja Rennwald 2023). Äänestäjäkunnan pysyvyys saattaa sen kohdalla kenties viitata myös asiakysymusedustuksen toteutumiseen.

2.4. Aineisto, aineistonkeruumenetelmät ja muuttajat

Äänestäjien aseitoitumista tarkastellaan maiden parlamenttivaalien jälkeen kerätystä kyselytutkimusaineistoista. Kattavina aineistoina niistä on mahdollista saada edustavasti tietoa äänestäjäkuntien aseitoitumisesta vasemmisto–oikeisto-ulottuvuudella sekä maahanmuutto- ja ympäristöpolitiikassa. Suomesta käytetään vuoden 2023 eduskuntavaalitutkimuksen aineistoa (von Schoultz ja Strandberg 2024a), Saksasta vuoden 2021 liittovaltion vaalien vaalitutkimusaineistoa (GLES 2023) ja Ruotsista kansallista vaalitutkimusta vuodelta 2018 (Andersson ym. 2021). Kansalliset aineistot sisältävät monikansallisia aineistoja olennaisempia muuttujia tarkasteltavilla politiikan lohkoilla eli talous-, maahanmuutto- ja ympäristökysymyksissä. Äänestäjäkuntien aseitoituminen perustuu äänestäjien subjektiivisiin arvioihin aseitoitumisestaan arvoulottuvuuksilla ja niitä kuvaavissa asiakysymyksissä.

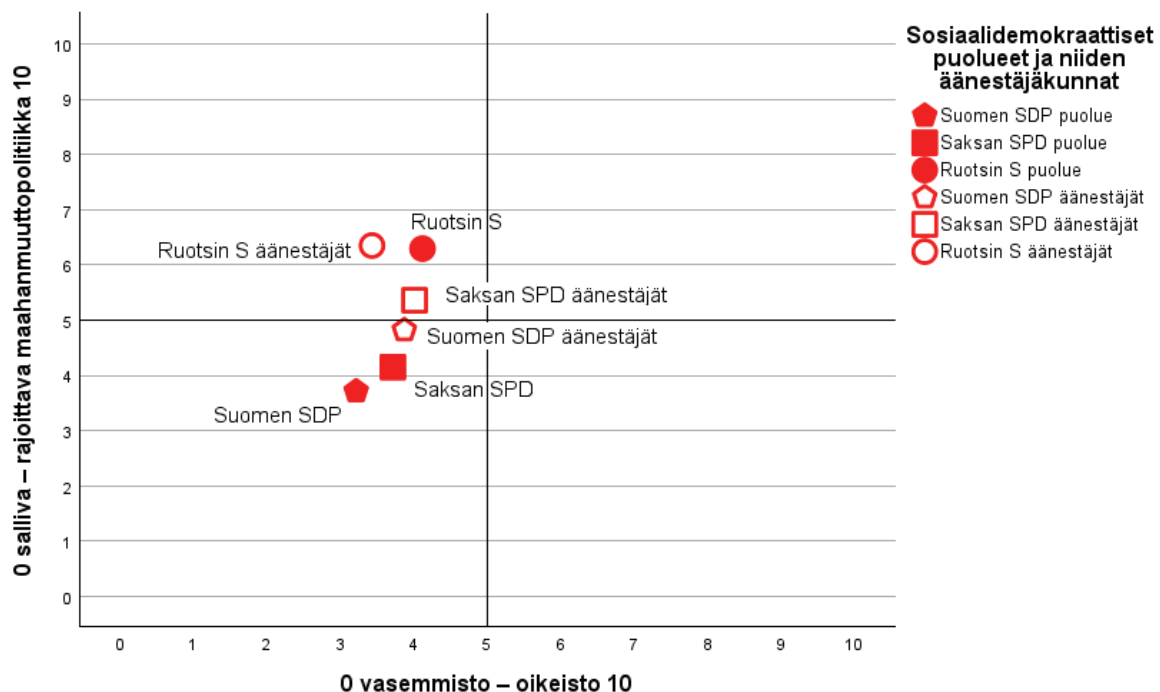
Puolueiden aseitoitumista on selvitetty tutkimuksissa erilaisilla aineistotyypeillä, joista hyödynnetään tässä vuoden 2019 *Chapel Hill Expert Survey* -asiantuntijakyselyä (Jolly ym. 2022)⁵. Asiantuntijakyselyjen vastauksissa huomioidaan monipuolisesti useita puolueiden aseitoitumiseen vaikuttavia tekijöitä esimerkiksi ohjelmallisista muutoksista puoluejohtajien viestintään mediassa (Benoit ja Laver 2006). Esimerkiksi yleinen ja taloudellinen vasemmisto–oikeisto-

ulottuvuus, *GAL-TAN*-ulottuvuus sekä maahanmuutto- ja ympäristöpolitiikka ovat teemoja, joissa kyseisen maan tuntevat tutkijat asemoivat puolueita.

Puolueiden talouspoliittista asemoitumista tarkastellaan niiden vasemmisto–oikeisto-asemoitumista kuvastavan muuttujan avulla, ja vaalitutkimusaineistoista tarkastellaan kysymystä, jossa vastaajaa on pyydetty sijoittamaan itsensä vasemmisto–oikeisto-ulottuvuudelle. Ulottuvuuden keskikohtaa pienemmät arvot tarkoittavat vasemmistolaista ja suuremmat oikeistolaisista asemoitumista. Maahanmuutossa Suomen vaalitutkimusaineistossa vastaajia on pyydetty esittämään kantansa ehdotukseen tulevaisuuden Suomesta, jossa ”maahanmuutto on laajamittaisempaa”, ja Saksan vastaavassa aineistossa vastaajilta tiedustellaan heidän asemoitumistaan maahanmuuttoon⁶. Ruotsin vaalitutkimusaineistoa tarkastellaan kaksi ehdotusta sisältävällä summamuuttujalla (Cronbachin alfa 0,687), jonka väittämät liittyvät pakolaisten vastaanottamiseen ja maahanmuuttajille annettavaan taloudelliseen tukeen. Ympäristöpolitiikassa puolueita sekä Suomen ja Ruotsin äänestäjiä tarkastellaan ympäristönsuojelun ja talouskasvun vastakkain asettelevilla muuttujilla. Saksan vaalitutkimusaineistossa ainoa ympäristökysymysten muuttuja liittyy puolestaan vastaajan suhtautumiseen ilmastonmuutoksen torjuntaan⁷.

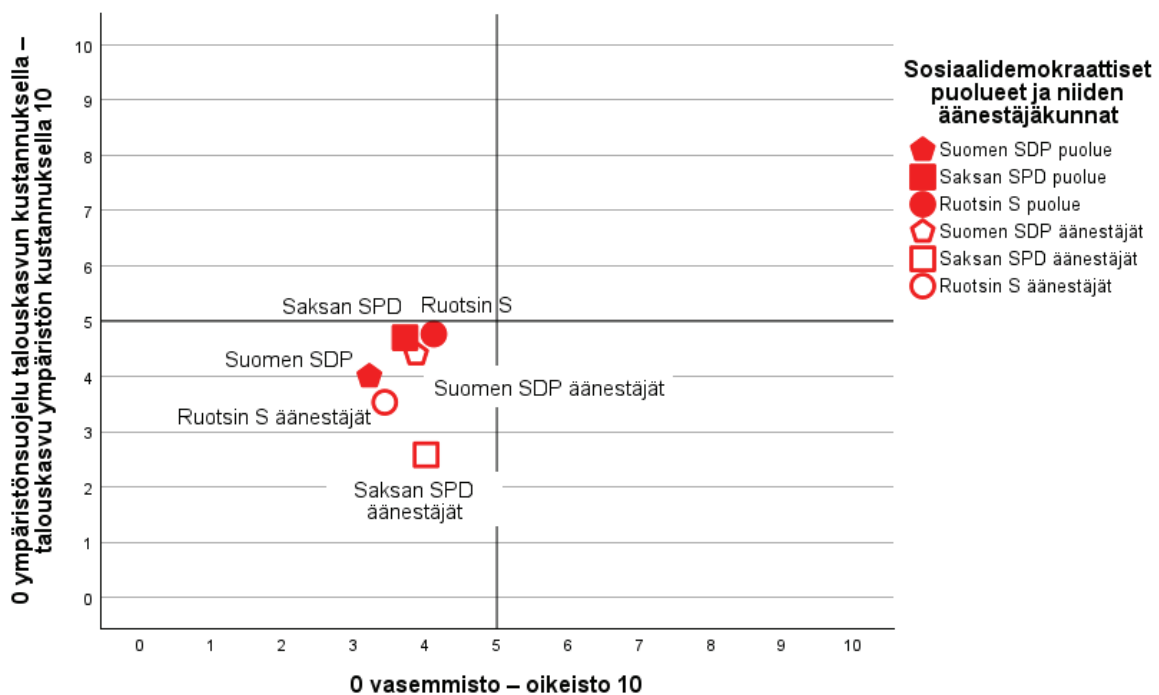
5. TULOKSET JA ANALYYSI

Sosiaalidemokraattisten puolueiden ja äänestäjäkuntien talouspolitiikkaa verrataan niiden maahanmuuttopolitiikkaan (kuvio 1) ja ympäristöpolitiikkaan (kuvio 2) nelikentillä, joiden pisteet kuvastavat asemoitumisen keskiarvoja⁸.

Kuvio 1. Suomen, Saksan ja Ruotsin sosiaalidemokraattisten puolueiden ja niiden äänestäjien asemoitumisen keskiarvot talous- ja maahanmuuttopolitiikassa. Lähde: Jolly ym. 2022; von Schoultz & Strandberg 2024a; GLES 2023; Andersson ym. 2021

Talouspolitiikassa tarkastellut sosiaalidemokraattiset puolueet ja niiden äänestäjäkunnat asemoituvat keskustasta vasemmalle, 0–10-asteikolla arvojen 3 ja 4 väliin. Suomen SDP asemoituu muita puolueita vasemmistolaisemmin Ruotsin sosiaalidemokraattisen puolueen ollessa hieman muita oikeammalla. Suomen SDP asemoituu omiin äänestäjiinsä nähden enemmän vasemmalle – Ruotsissa tilanne on päinvastainen. Erityisesti Saksan SPD ja sen äänestäjät ovat talousasioissa varsin vahvassa ideologisessa kongruenssissa, kun puolueiden asemoitumista verrataan äänestäjien keskiarvoon. Ruotsin sosiaalidemokraattinen puolue asemoituu kolmesta puolueesta talouspoliittisesti oikeimmalle sen äänestäjäkunnan ollessa kolmesta äänestäjäkunnasta vasemmistolaisin. Erot vasemmisto–oikeisto-ulottuvuudella sosiaalidemokraattien välillä ovat kuitenkin pieniä.

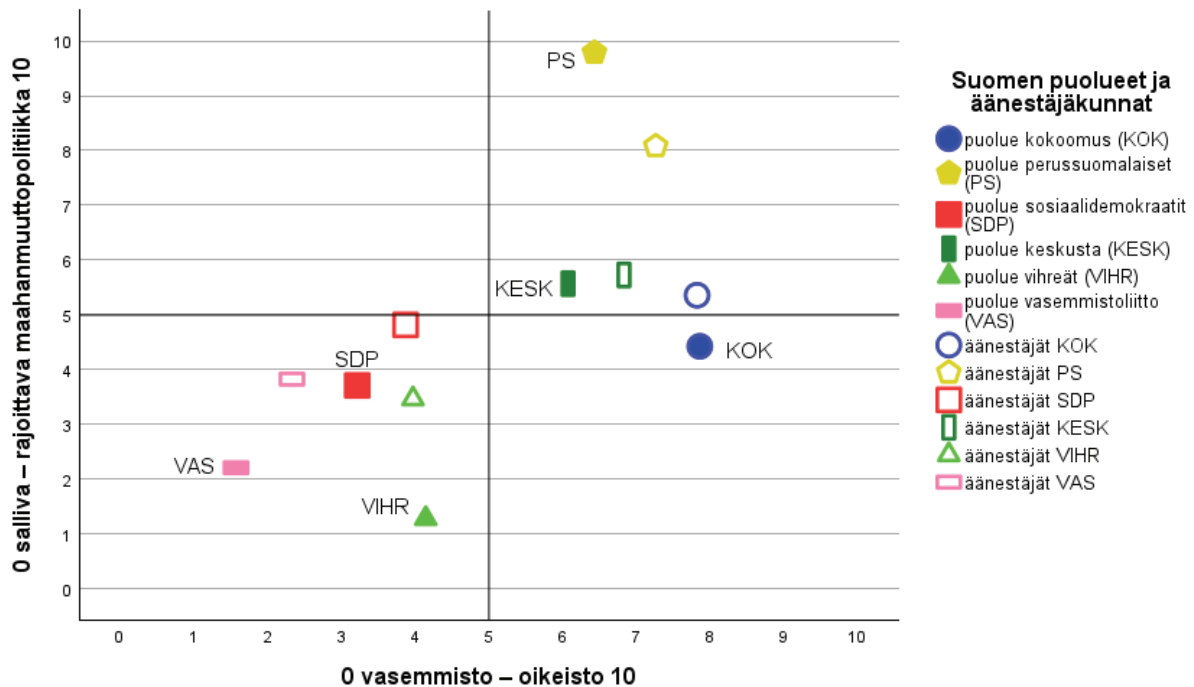
Kuvio 2. Suomen, Saksan ja Ruotsin sosiaalidemokraattisten puolueiden ja niiden äänestäjien asemoitumisen keskiarvot talous- ja ympäristöpolitiikassa. Lähde: Jolly ym, 2022; von Schoultz & Strandberg 2024a; GLES 2023; Andersson ym. 2021

Maahanmuuttopolitiikassa on havaittavissa sosiaalidemokraattien kesken enemmän vaihtelua kuin talouspolitiikassa. Suomen ja Saksan sosiaalidemokraattiset puolueet suhtautuvat maahanmuuttoon selvästi Ruotsin sosiaalidemokraattista puoluetta sallivammin. Tarkastelluista puolueista ainoastaan Ruotsin sosiaalidemokraattit ovat maahanmuuttopolitiikassa ideologisessa kongruenssissa keskivertoäänestäjiinsä nähden. Ruotsin sosiaalidemokraattinen puolue ja sen äänestäjät asemoituvat molemmat selvästi maahanmuuttoa rajoittavaan osaan arvoneликтää. Suomen SDP ja Saksan SPD vuorostaan asemoituvat maahanmuuttopolitiikassa sallivammin kuin niiden oma äänestäjäkunta.

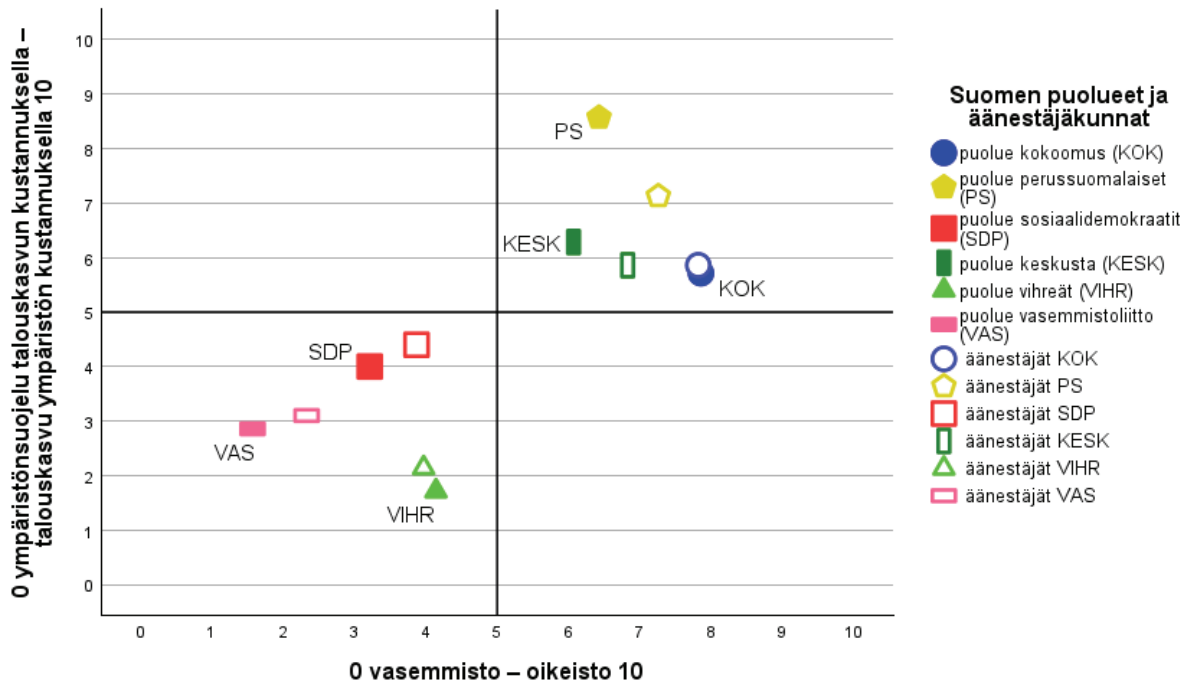
Ympäristöpolitiikassa sosiaalidemokraattit asemoituvat keskimäärin lähemmäs ympäristönsuojelun kannattamista kuin rajoittamista. Suomen SDP:tä lukuun ottamatta puolueet

suhtautuvat äänestäjiinsä verrattuna kielteisemmin ympäristönsuojeluun. Tarkastelluista puolueista Suomen SDP asemoituu eniten ympäristönsuojelun kannalle, kun taas sen äänestäjäkunta suhtautuu ympäristönsuojeluun muita äänestäjäkuntia kriittisemmin. Saksan SPD:n äänestäjät vaikuttaisivat olevan selvästi Suomen ja Ruotsin sosiaalidemokraattisia äänestäjiä enemmän ympäristönsuojelun kannalla. Tämä ero saattaa kuitenkin selittyä sillä, että Saksan aineistossa (GLES 2023) ainoa ympäristöasioihin viitannut muuttuja kuvaa vastaajien asemoitumista ilmastonmuutoksen torjuntaa koskevassa politiikassa eikä ympäristöpolitiikkaa kokonaisuudessaan.

Maakohtaisessa tarkastelussa SDP asemoituu Suomen puoluekentällä (kuvio 3) taloudellisella vasemmisto–oikeisto-ulottuvuudella vasemmistoliiton ja vihreiden väliin ja on samalla niitä maahanmuuttokriittisempi. SDP:n äänestäjäkunta puolestaan sijoittuu talouspolitiikassa varsin yhdenmukaisesti erityisesti vihreän puolueen ja sen äänestäjien kanssa. Maahanmuuttopolitiikassa taas sosiaalidemokraattien äänestäjät asemoituvat eri puolueista lähimmäksi keskustaa ja kokoomusta. Vasemmistoliiton ja vihreiden äänestäjäkunnat asemoituvat maahanmuuttopolitiikassa lähemmäksi sosiaalidemokraattista puoluetta kuin äänestämiään puolueita, jotka suhtautuvat maahanmuuttoon sallivammin. Ympäristöpolitiikassa (kuvio 4) sekä SDP:n puolue että äänestäjäkunta asemoituvat vihreiden ja vasemmistoliiton jälkeen kolmanneksi eniten ympäristönsuojelun kannalle. Sosiokulttuuriselle arvoulottuvuudelle piiryy siten jakolinja ympäristönsuojeluun myönteisesti suhtautuvien SDP:n, vasemmistoliiton ja vihreiden sekä kriittisesti suhtautuvien kokoomuksen, keskustan ja perussuomalaisen välille.

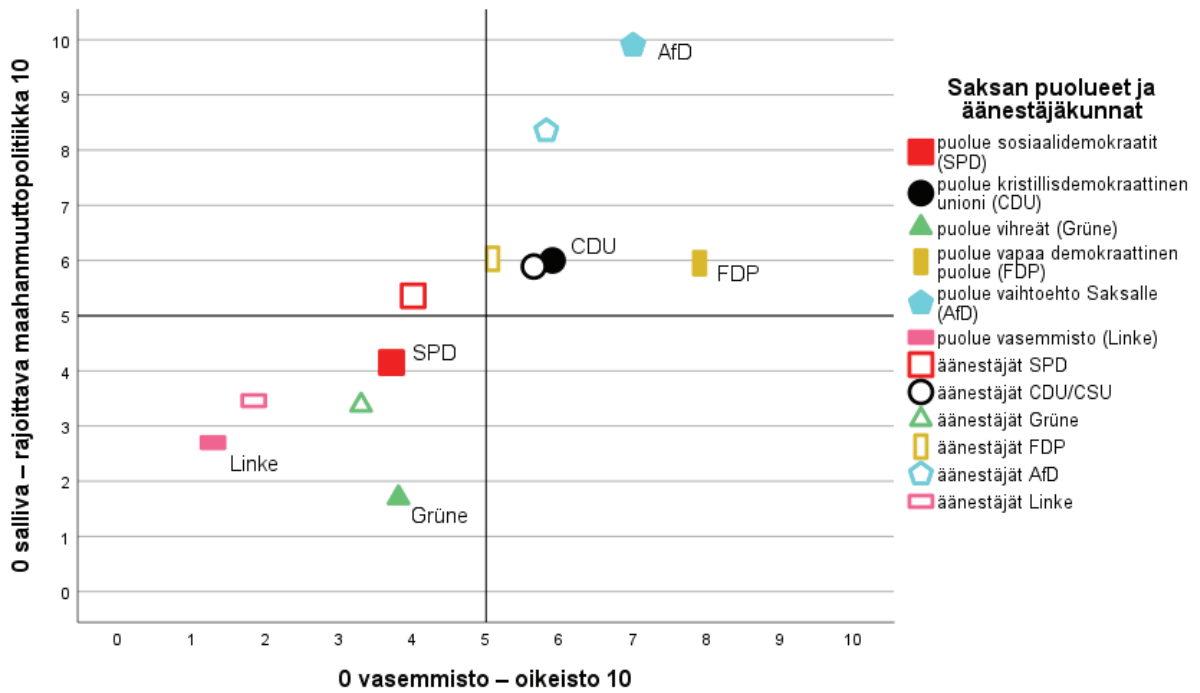

Kuvio 3. Suomen kuuden suurimman puolueen ja niiden äänestäjäkuntien asemoitumisen keskiarvot talous- ja maahanmuuttopolitiikassa. Lähde: Jolly ym. 2022; von Schoultz & Strandberg 2024a

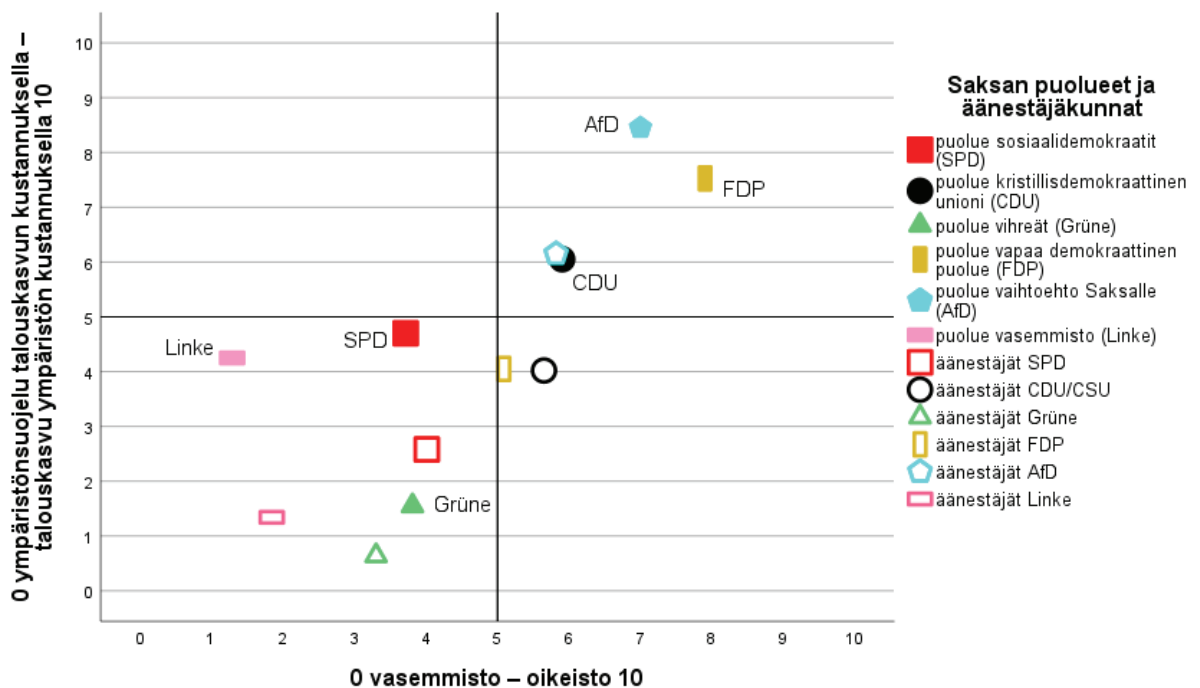

Kuvio 4. Suomen kuuden suurimman puolueen ja niiden äänestäjäkuntien aseoitumisen keskiarvot talous- ja ympäristöpolitiikassa. Lähde: Jolly ym. 2022; von Schoultz & Strandberg 2024a

Saksan puoluekentällä (kuvio 5) puolueen ja sen omien äänestäjien ideologinen kongruenssi toteutuu talouspolitiikassa hyvin sosiaalidemokraattien sekä kristillisdemokraattien kohdalla. Maahanmuuttopolitiikassa SPD aseoituu omaa äänestäjäkuntaansa sallivammin, jolloin SPD puolueena aseoituu itse asiassa varsin lähelle Saksan vihreiden äänestäjiä. Lisäksi Grünen, Linken ja SPD:n äänestäjäkunnat aseoituvat ilmasto- ja talouspolitiikassa varsin samankaltaisesti, mikä osoittaa näiden kolmen puolueen äänestäjäkunnilla olevan Suomen vihreiden, vasemmistoliiton ja SDP:n tapaan yhtymäkohtia. SPD puolueena aseoituu ympäristöpolitiikassa (kuvio 6) poliittiseen keskustaan melko lähelle toista entistä *kansanpuoluetta* eli kristillisdemokraattista CDU:ta. SPD:n aseoitumisessa keskelle saattaa olla kyse äänten tavoittelusta sekä ympäristönsuojelumuonteisilta että -kriittisiltä äänestäjiltä, tai siitä, että tutkijoiden on saattanut olla haastavaa arvioida puolueen ympäristöpolitiikkaa⁹.

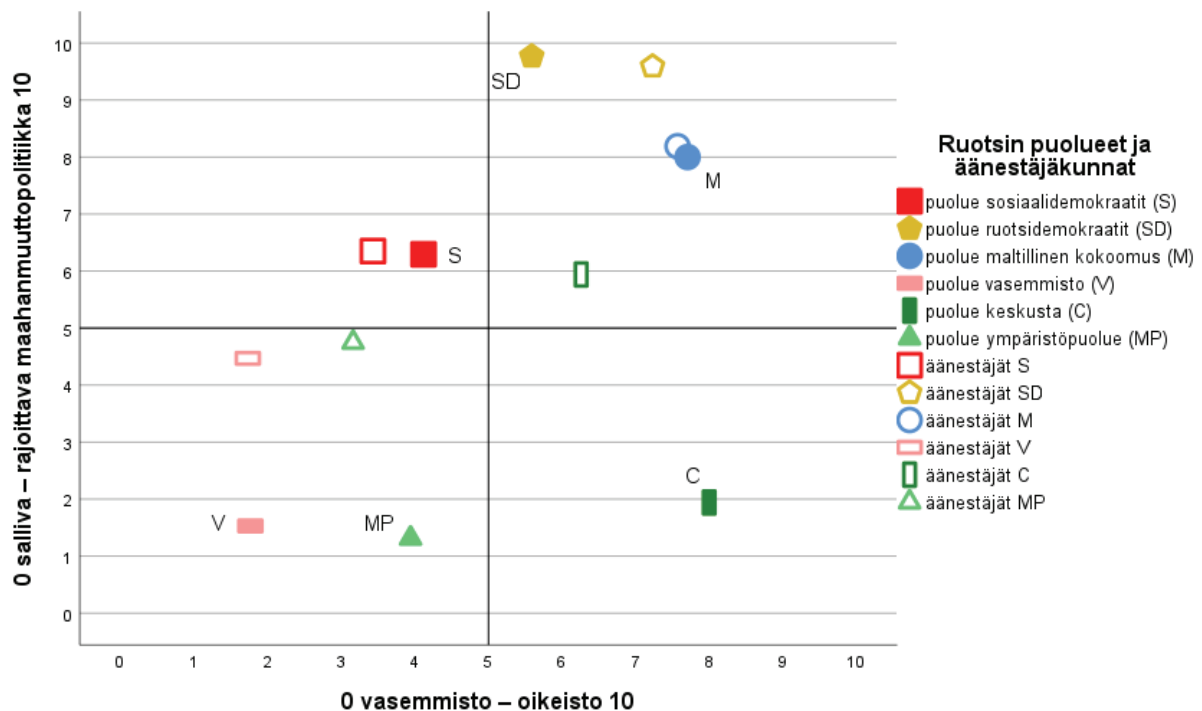

Kuvio 5. Saksan parlamenttipolueiden ja niiden äänestäjäkuntien aseoitumisen keskiarvot talous- ja maahanmuuttopolitiikassa. Lähde: Jolly ym. 2022; GLES 2023

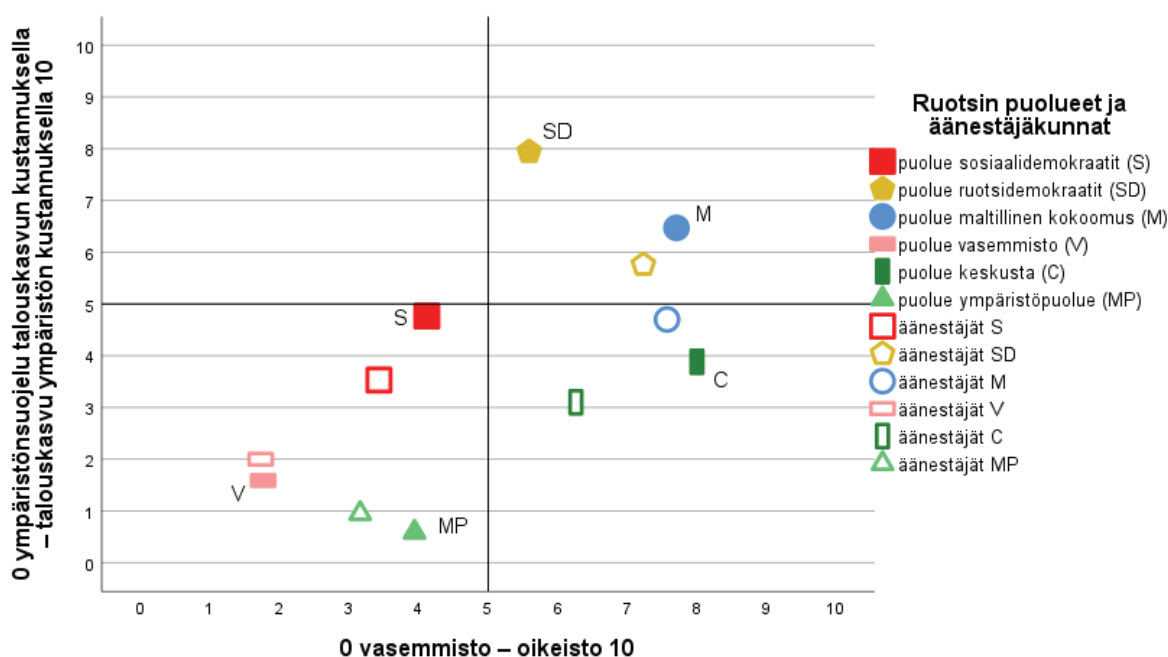

Kuvio 6. Saksan parlamenttipolueiden ja niiden äänestäjäkuntien aseoitumisen keskiarvot talous- ja ympäristöpolitiikassa. Lähde: Jolly ym. 2022; GLES 2023

Ruotsin sosiaalidemokraattinen puolue asemoituu talouspoliittisesti lähelle ympäristöpuoluetta (kuvio 7). Ruotsin vasemmistopuolue vuorostaan on talouspoliittisesti selvästi Ruotsin sosiaalidemokraatteja vasemmistolaisempi ja äänestäjensä kanssa ideologisessa kongruenssissa. Ruotsidemokraatit asemoituvat talouspoliittisesti vain hieman sosiaalidemokraattista puoluetta oikeammalle – sen äänestäjäkunta taas asemoi itsensä selvästi oikeammalle¹⁰. Maahanmuuttopolitiikassa Ruotsin sosiaalidemokraattinen puolue erottuu kriittisellä suhtautumisellaan ja ideologisella kongruenssillaan muiden tarkasteltujen maiden sosiaalidemokraattisista puolueista sekä Ruotsin vasemmistopuolueen ja vihreiden sallivasta asemoitumisesta maahanmuuttopolitiikassa. Sallivasti maahanmuuttoon suhtautuvien puolueiden äänestäjäkunnat ovat maahanmuuttopolitiikassa keskimäärin lähempänä sosiaalidemokraattista puoluetta kuin omaansa. Lisäksi ympäristönsuojelun (kuvio 8) kannalla olevat puolueet ovat muita puolueita enemmän ideologisessa kongruenssissa äänestäjensä kanssa. Ympäristönsuojeluun penseästi suhtautuvien puolueiden eli sosiaalidemokraattien, maltillisen kokoomuksen ja ruotsidemokraattien äänestäjäkunnat puolestaan erottuvat olemalla puolueitaan enemmän ympäristönsuojelun kannalla. Sosiaalidemokraattinen puolue asemoituu ympäristöpolitiikassa lähelle ulottuvuuden keskustaa sekä – blokkiasetelman vastaisesti – maltillisen kokoomuksen ja ruotsidemokraattien äänestäjiä.

Kuvio 7. Ruotsin viiden suurimman puolueen sekä ympäristöpuolueen ja niiden äänestäjäkuntien asemoitumisen keskiarvot talous- ja maahanmuuttopolitiikassa. Lähde: Jolly ym. 2022; Andersson ym. 2021

Kuvio 8. Ruotsin viiden suurimman puolueen sekä ympäristöpuolueen ja niiden äänestäjäkuntien asemoitumisen keskiarvot talous- ja ympäristöpolitiikassa. Lähde: Jolly ym. 2022; Andersson ym. 2021

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Artikkelissa on tarkasteltu Suomen, Saksan ja Ruotsin sosiaalidemokraattisten puolueiden ja niiden äänestäjien ideologista kongruenssia talous-, maahanmuutto- ja ympäristöpolitiikassa. Tarkasteltujen maiden sosiaalidemokraattiset puolueet ja niiden äänestäjäkunnat asemoituvat erityisesti lähelle vihreitä puolueita ja niiden äänestäjiä. Läheisyysäänestämisen näkökulmasta tämä voi liittyä aiemmassa tutkimuksessa tunnistettuihin äänestäjävirtoihin vihreiden ja sosiaalidemokraattien välillä (Abou-Chadi ja Wagner 2024). Sosioekonomisella arvoulottuvuudella sosiaalidemokraattiset puolueet ja äänestäjäkunnat asemoituvat vasemmistoon lähelle toisiaan. Maahanmuuttopolitiikassa Ruotsin sosiaalidemokraattien kielteinen asemoituminen tuottaa tarkastelluista kolmesta puolueesta tehokkaimman ideologisen kongruenssin puolueen äänestäjien kanssa¹¹, ja ympäristöpolitiikassa näin on Suomen SDP:n ja sen äänestäjäkunnan kohdalla. Puolueiden ja äänestäjäkuntien asemoitumisessa on näissä kahdessa kysymyksessä eroja, joten asiakysymyksiä tiivistävän GAL-TAN-ulottuvuuden ohella myös yksittäiset politiikan lohkot ovat olennaisia tutkimuskohteita¹².

Viime aikoina on pohdittu edellytyksiä toisistaan erillisten ideologisten blokkien muodostamiseen Suomen puolue- ja äänestäjäkentälle (Kestilä-Kekkonen ym. 2024). SDP:n, vasemmistoliiton ja vihreiden mahdollisesti muodostaman punavihreän ”blokin” sisällä äänestäjäkunnat asemoituvat tarkastelluissa kysymyksissä lähelle toisiaan. Sama tulos on havaittavissa keskustan,

kokoomuksen ja perussuomalaisten kohdalla: ”blokkien” sisällä äänestäjät ovat keskimäärin lähempänä toisiaan kuin äänestämensä puolueet. Blokkiutumiskehityksen edellytyksiä on siis havaittavissa, sillä eri puolueilla vaikuttaisi olevan keskenään samansuuntaisesti asemoituvia äänestäjiä. Aihetta on siten olennaista tarkastella jatkossa laajemminkin kuin talous-, maahanmuutto- ja ympäristöpolitiikan sekä SDP:n näkökulmasta.

Puolueiden äänestäjäkuntia on tarkasteltu artikkelissa keskivertoäänestäjän näkökulmasta ja puolueitakin yhtenäisinä yksikköinä. Koska esimerkiksi Suomessa on muodollisesti mahdollista äänestää ainoastaan omassa vaalipiirissä ehdolla olevaa ehdokasta, asiakysymusedustusta olisi hedelmällistä tarkastella karkean puolue-äänestäjäkunta-näkökulman rinnalla valittujen edustajien ja heidän äänestäjiensä näkökulmasta. Toinen edustuksellisuuden kannalta olennainen kysymys liittyy ideologisen kongruenssin mahdollisiin eroihin valittujen sekä valitsematta jääneiden edustajien ja heidän äänestäjiensä kohdalla. Myös ideologisen kongruenssin ajallisen muutoksen tutkimus tuottaisi arvokasta tietoa puolueiden ja äänestäjien välisestä suhteesta puoluejärjestelmien pirstaloitumisen aikakaudella (ks. Mattila ja Raunio 2025).

Koska puolueiden äänestäjäkunnat ovat arvoiltaan ja asenteiltaan heterogeenisiä, jatkossa on olennaista edelleen täydentää olemassa olevaa tutkimusta (Westinen 2015; Tiihonen 2022) ja tarkastella puolueiden äänestäjäkuntia esimerkiksi yhteiskunnallisten jakolinjojen, sosiaalisten miljöiden ja yhteiskuntarakenteen näkökulmasta. Erilaisten äänestäjäryhmittymien arvot ja ideologinen asemoituminen saattavat erota huomattavastikin puolueiden keskivertoäänestäjäs-tä. Sosiaalidemokraattien näkökulmasta mielenkiintoisia ryhmätarkasteluja voisi liittyä ainakin eri ammateissa – esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalla – työskenteleviin tai eläkeläisäänestäjiin, sillä sosiaalidemokraattien ydinäänestäjäkunta koostuu monessa maassa perinteisesti työväenluokkaisista (Tiihonen 2022, 255) ja iäkkäistä ihmisistä (Isotalo ym. 2024, 256–257; Jun 2023).

Puolueet joutuvat tasapainottelemaan nykyisten äänestäjiensä säilyttämisen ja potentiaalisten äänestäjien tavoittelun välillä – lisäksi puolueiden on vaikeaa tarkasti hahmottaa ihmisten asemoitumista. Ideologisen kongruenssin ajatus on, että äänestäjät saisivat valitsemaltaan puolueelta vaalikauden aikana mieleisiään asiasisältöjä. Äänestämensä puolueen politiikkaan tyytyväiset ihmiset todennäköisesti äänestävät kyseistä puoluetta jatkossakin. Ideologisen kongruenssin tavoittelulla on siis merkitystä niin puolueille vaaleissa kuin äänestäjille vaalien jälkeen. Tutkimuksellisesti mielenkiintoista olisi jatkossa laajentaa asiakysymusedustuksen ja kongruenssin tarkastelua niin vaalilupauksen (Ylisalo ja Makkonen 2022; Naurin 2011) kuin vaalikausien yli ulottuvan *policy*-ulottuvuuden (Baumgartner ym. 2019; Weible 2023) tutkimukseen – erityisesti päätään nostavan sosiokulttuurisen arvoulottuvuuden kysymyksissä.

VIITTEET

1. Asiakysymusedustuksen on katsottu toteutuvan heikosti varsinkin työväenluokkaisten ja vasemmistolaisien arvokonservatiivien kohdalla (Hahn 2024).
2. Edustuksellisesta demokratiasta edustuksellisuuden ytimenä irtautuva näkemys vrt. Mattila (2017).
3. Vasemmisto-oikeisto-ulottuvuutta kannattaa tarkastella talouspolitiikan näkökulmasta, koska tulonjaon, työmarkkinoiden ja verotuksen kaltaiset sosioekonomisen arvoulottuvuuden kysymykset liittyvät vasemmisto-oikeisto-jakolinjaan esimerkiksi maahanmuuttopolitiikkaa selvemmin (Kestilä-

- Kekkonen ym. 2018). Taloudellinen vasemmisto-oikeisto-ulottuvuus on yleisesti vakiintunut mittari kuvaamaan talouspolitiikkaa (Benoit ja Laver 2006, 132).
4. Toinen vaihtoehto olisi ollut niputtaa kysymykset esimerkiksi GAL-TAN-ulottuvuudelle (*green-alternative-libertarian-traditional-authoritarian-nationalism*; Hooghe ym. 2002; Isotalo ja Rapeli 2024).
 5. Aineistonkeruumenetelmien sopivuudesta ja vaihtoehtoista ks. artikkelin pohjana toimiva kandidaatintutkielma Favorin (2024).
 6. SPD:n äänestäjinä tarkastellaan SPD:tä puolueäänellään äänestäneitä.
 7. Valituista muuttujista tarkemmin Favorin (2024, 25–26; 51).
 8. Nelikenttien sisältämät puolueiden ja äänestäjien numeroarvot löytyvät kandidaatintutkielman (Favorin 2024) liitteestä 2 ja hajontoja kuvastavat laatikko-jana-kuviot liitteistä 3–5.
 9. Ideologisen kongruenssin tarkastelua puolueen ja äänestäjäkunnan välillä vaikeuttaa se, ettei Saksan valitsija-aineistossa ole yleistä ympäristöpolitiikkaa kuvastavaa muuttujaa vaan ilmastonmuutokseen liittyvä muuttuja.
 10. Tämä saattaa tosin johtua osittain myös puolueiden äänestäjäkuntien erilaisista käsityksistä siitä, mitä vasemmistolla ja oikeistolla tarkoitetaan (ks. esim. Kestilä-Kekkonen ym. 2018).
 11. Kielteisempi maahanmuuttolinja ei kuitenkaan välttämättä olisi SDP:lle ja SPD:lle eduksi, sillä maahanmuuttomyönteisyyden on todettu tekevän sosiaalidemokraattisten puolueiden äänestämisestä todennäköisempää (Kenny ja Langsæther 2023).
 12. Asiakysymyksiä tarkastellaan tässäkin yhteydessä varsin yksioikoisesti huomioimatta ympäristöpolitiikan moniulotteisuutta (Haila 2001) tai erottelematta toisistaan työperäistä ja humanitääristä maahanmuuttoa.

LÄHTEET

- Abou-Chadi, Tarik ja Wagner, Markus. 2024. Losing the Middle Ground: The electoral decline of Social Democratic Parties since 2000. Teoksessa Häusermann, Silja ja Kitschelt, Herbert (toim.), *Beyond Social Democracy: The Transformation of the Left in Emerging Knowledge Societies*. Cambridge: Cambridge University Press, 102–119. <https://doi.org/10.1017/9781009496810>
- Andersson, Dennis, Hedberg, Per, Svensson, Richard ja Oscarsson, Henrik. 2021. *The Swedish National Election Study 2018 - CSES Edition (Version 1)*. Göteborgin yliopisto. <https://snd.se/sv/catalogue/dataset/2020-159-1/1>
- Baumgartner, Frank R., Breunig, Christian ja Grossman, Emiliano (toim.). 2019. *Comparative Policy Agendas: Theory, Tools, Data*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780198835332.001.0001>
- Benoit, Kenneth ja Laver, Michael. 2006. *Party policy in modern democracies*. Lontoo: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203028179>
- Borbáth, Endre ja Hutter, Swen. 2024. Risikokonflikte und die Restrukturierung des Parteienwettbewerbs. Teoksessa Schoen, Harald ja Weßels, Bernhard (toim.), *Wahlen und Wähler: Analysen zur Bundestagswahl 2021*. Wiesbaden: Springer, 505–524. <https://doi.org/10.1007/978-3-658-42694-1>
- Bremer, Björn ja Rennwald, Line. 2023. Who still likes social democracy? The support base of social democratic parties reconsidered. *Party Politics* 29:4, 741–754. <https://doi.org/10.1177/13540688221093770>

- Dalton, Russell J. 2017. Party representation across multiple issue dimensions. *Party Politics* 23:6, 609–622. <https://doi.org/10.1177/1354068815614515>
- Dassonneville, Ruth, Fréchet, Nadjim, Jabbour, Alexandra, Ferland, Benjamin ja Homola, Jonathan. 2025. Party responsiveness over time: From left-right to issue specific dimensions. *Party Politics* 31:4, 751–760. <https://doi.org/10.1177/13540688241245065>
- Debus, Marc. 2023. Education, political sophistication, cohesive policy signals and proximity voting: Do voters choose the party that reflects their interests? Teoksessa Faas, Thorsten, Huber, Sascha, Krewel, Mona, Roßteutscher, Sigrid ja Schmitt-Beck, Rüdiger (toim.), *Informationsflüsse, Wahlen und Demokratie: Festschrift für Rüdiger Schmitt-Beck*. Baden-Baden: Nomos, 269–288. <https://doi.org/10.5771/9783748915553>
- Downs, Anthony. 1957. *An economic theory of democracy*. New York: Harper.
- Ekengren, Ann-Marie ja Oscarsson, Henrik. 2011. Party Elites' Perceptions of Voters and Public Opinion. *Scandinavian Political Studies* 34:2, 101–122. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9477.2011.00263.x>
- Elff, Martin ja Roßteutscher, Sigrid. 2024. Die Rolle von Sozialstruktur und Geschlecht für die Entwicklung der Stimmenanteile der „Volksparteien“ CDU/CSU und SPD. Teoksessa Schoen, Harald ja Weßels, Bernhard (toim.), *Wahlen und Wähler: Analysen zur Bundestagswahl 2021*. Wiesbaden: Springer, 117–138. <https://doi.org/10.1007/978-3-658-42694-1>
- Elgenius, Gabriella ja Wennerhag, Magnus. 2018. The changing political landscape in Sweden: Political cleavages, actors and processes. *Sociologisk Forskning* 55:2/3, 139–154. <https://doi.org/10.37062/sf.55.18187>
- Favorin, Topias. 2024. *Suomen, Saksan ja Ruotsin sosiaalidemokraattisten puolueiden ja niiden äänestäjien ideologinen kongruenssi talous-, maahanmuutto- ja ympäristöpolitiikassa*. Kandidaatintutkielma. Saatavissa <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202406247363>. Viitattu 14.5.2025.
- GLES. 2023. *GLES Cross-Section 2021, Post-Election*. GESIS: Köln. ZA7701, Dataversio 2.1.0, <https://doi.org/10.4232/1.14169>
- Golder, Matt ja Stramski, Jacek. 2010. Ideological Congruence and Electoral Institutions. *American Journal of Political Science* 54:1, 90–106. <https://doi.org/10.1111/j.1540-5907.2009.00420.x>
- Grande, Edgar. 2023. Civil Society, Cleavage Structures, and Democracy in Germany. *German Politics* 32:3, 420–439. <https://doi.org/10.1080/09644008.2022.2120610>
- Green-Pedersen, Christoffer ja Mortensen, Peter B. 2010. Who sets the agenda and who responds to it in the Danish parliament? A new model of issue competition and agenda-setting. *European Journal of Political Research* 49:2, 257–281. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6765.2009.01897.x>
- Güllner, Manfred. 2022. *Der vergessene Wähler: vom Aufstieg und Fall der Volksparteien*. Baden-Baden: Nomos.
- Hahn, Caroline. 2024. The Voice of the Absent? The Link Between Descriptive and Substantive Representation of the Working Class in Western Europe. *Political Studies* 72:2, 527–550. <https://doi.org/10.1177/00323217221126668>
- Haila, Yrjö. 2001. Johdanto: Mikä ympäristö? Teoksessa Haila, Yrjö ja Pekka Jokinen (toim.), *Ympäristöpolitiikka: mikä ympäristö, kenen politiikka*. Tampere: Vastapaino, 9–20.
- Hayes, Matthew ja Hibbing, Matthew V. 2017. The Symbolic Benefits of Descriptive and Substantive Representation. *Political Behavior* 39:1, 31–50. <https://doi.org/10.1007/s11109-016-9345-9>
- Hobolt, Sara B. ja Rodon, Toni. 2020. Cross-cutting issues and electoral choice. EU issue voting in the aftermath of the Brexit referendum. *Journal of European Public Policy* 27:2, 227–245.

- <https://doi.org/10.1080/13501763.2019.1701535>
- Hooghe, Liesbet, Marks, Gary ja Wilson, Carole J. 2002. Does Left/Right Structure Party Positions on European Integration? *Comparative Political Studies* 35:8, 965–989.
<https://doi.org/10.1177/001041402236310>
- Isotalo, Veikko, Sipinen, Josefina ja Westinen, Jussi. 2024. Sukupuolikuilu arvoissa ja puoluevalinnassa 2000-luvulla. Teoksessa Kestilä-Kekkonen, Elina, Rapeli, Lauri ja Söderlund, Peter (toim.), *Pääministerivaalit polarisaation aikakaudella: Eduskuntavaalitutkimus 2023*. Helsinki: Oikeusministeriö, 245–274. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202407267766>
- Isotalo, Veikko ja Rapeli, Lauri. 2024. Hallituspuolueiden ideologinen yhteneväisyys. Teoksessa Kestilä-Kekkonen, Elina, Rapeli, Lauri ja Söderlund, Peter (toim.), *Pääministerivaalit polarisaation aikakaudella: Eduskuntavaalitutkimus 2023*. Helsinki: Oikeusministeriö, 314–341.
<https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202407267766>
- Jesse, Eckhard. 2023. *Interventionen: zur (Zeit-)Geschichte und zur Politikwissenschaft: Extremismus, Parteien, Wahlen*. Baden-Baden: Nomos.
- Jocker, Thomas, van der Brug, Wouter ja Rekker, Roderik. 2025. Generational (Re)Alignment: Emerging Issues and New Voters in Western Europe. *West European Politics* 48:4, 920–950.
<https://doi.org/10.1080/01402382.2024.2344949>
- Joesten, Danielle ja Stone, Walter. 2014. Reassessing Proximity Voting: Expertise, Party, and Choice in Congressional Elections. *The Journal of Politics* 76:3, 740–753.
<https://doi.org/10.1017/S0022381614000140>
- Jolly, Seth, Bakker, Ryan, Hooghe, Liesbet, Marks, Gary, Polk, Jonathan, Rovny, Jan, Steenbergen, Marco ja Vachudova, Milada Anna. 2022. Chapel Hill Expert Survey Trend File, 1999–2019. *Electoral Studies* 75:1, 102420. <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2021.102420>
- Jun, Uwe. 2023. Die SPD und ihr Überraschungserfolg 2021: Mehr als ein Strohfeuer? Teoksessa Jun, Uwe ja Niedermayer, Oskar (toim.), *Die Parteien nach der Bundestagswahl 2021: Neueste Entwicklungen des Parteienwettbewerbs in Deutschland*. Wiesbaden: Springer, 77–99.
<https://doi.org/10.1007/978-3-658-40860-2>
- Kenny, John ja Langsæther, Peter Egge. 2023. Environmentalism as an Independent Dimension of Political Preferences. *European Journal of Political Research* 62:4, 1031–1053.
<https://doi.org/10.1111/1475-6765.12549>
- Kestilä-Kekkonen, Elina, Tiihonen, Aino ja Westinen, Jussi. 2018. Vääriä kysymyksiä vai vääriä vastauksia? Vasemmisto–oikeisto-ulottuvuus vuosien 2003–2015 vaalitutkimusten valossa. *Politiikka* 60:2, 92–111.
- Kestilä-Kekkonen, Elina, Sipinen, Josefina ja Westinen, Jussi. 2024. Harkintajoukot ja taktinen äänestäminen. Teoksessa Kestilä-Kekkonen, Elina, Rapeli, Lauri ja Söderlund, Peter (toim.), *Pääministerivaalit polarisaation aikakaudella: Eduskuntavaalitutkimus 2023*. Helsinki: Oikeusministeriö, 198–223.
<https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202407267766>
- Mansbridge, Jane. 2009. A ‘Selection Model’ of Political Representation. *Journal of Political Philosophy* 17:4, 369–398. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9760.2009.00337.x>
- Mattila, Maija. 2017. *From Representative Democracy to Democratic Representation: Lessons from the Talvivaara Controversy*. Väitöskirja. Tampere: Tampere University Press.
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-0581-9>
- Mattila, Mikko ja Raunio, Tapio. 2025. *Still Out of Touch? Parties and Their Voters on the EU Dimension*.

- Politics and Governance* 14, 10897. <https://doi.org/10.17645/pag.10897>
- Mickelsson, Rauli. 2021. *Suomen puolueet: vapauden ajasta maailmantuskaan*. Tampere: Vastapaino.
- Naurin, Elin. 2011. Election Promises, Party Behaviour and Voter Perceptions. Lontoo: Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1057/9780230319301>
- Neubert, Julien. 2016. *Kontinuität und Wandel der Sozialdemokratie: programmatische und organisatorische Reformen sozialdemokratischer Parteien in Westeuropa*. Väitöskirja. Konstanz: Universität Konstanz.
- Oscarsson, Henrik ja Holmberg, Sören. 2013. *Nya svenska väljare*. Tukholma: Norstedts Juridik.
- Paloheimo, Heikki ja Tiihonen, Aino. 2020. Sosiaalidemokraattisten puolueiden kannatuspohjan muutos Länsi-Euroopassa. Teoksessa Borg, Sami, Kestilä-Kekkonen, Elina ja Wass, Hanna (toim.), *Politiikan ilmastonmuutos: Eduskuntavaalitutkimus 2019*. Helsinki: Oikeusministeriö, 500–525. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-838-7>
- Pitkin, Hanna. 1967. *The concept of representation*. Berkeley: University of California Press.
- Rabinowitz, George ja Macdonald, Stuart Elaine. 1989. A Directional Theory of Issue Voting. *The American Political Science Review* 83:1, 93–121. <https://doi.org/10.2307/1956436>
- von Schoultz, Åsa ja Papageorgiou, Achillefs. 2021. Policy or person? The electoral value of policy positions and personal attributes in the Finnish open-list system. *Party Politics* 27:4, 767–778. <https://doi.org/10.1177/1354068819891048>
- von Schoultz, Åsa ja Strandberg, Kim. 2024a. *Eduskuntavaalitutkimus 2023* (sähköinen tietoaaineisto). Vaalitutkimuskonsortio. <https://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD3875>
- von Schoultz, Åsa ja Strandberg, Kim. 2024b. An Introduction to the Finnish Electoral Context. Teoksessa von Schoultz, Åsa ja Strandberg, Kim (toim.), *Political Behaviour in Contemporary Finland: Studies of Voting and Campaigning in a Candidate-Oriented Political System*. Lontoo: Routledge, 1–15. <https://doi.org/10.4324/9781003452287-1>
- Strøm, Kaare. 1990. A Behavioral Theory of Competitive Political Parties. *American Journal of Political Science* 34:2, 565–598. <https://doi.org/10.2307/2111461>
- Suuronen, Aleks, Grönlund, Kimmo ja Sirén, Rasmus. 2020. Puolueiden äänestäjät. Teoksessa Borg, Sami, Kestilä-Kekkonen, Elina ja Wass, Hanna (toim.), *Politiikan ilmastonmuutos: Eduskuntavaalitutkimus 2019*. Helsinki: Oikeusministeriö, 500–525. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-838-7>
- Tiihonen, Aino. 2022. *The mechanisms of class-party ties among the Finnish working-class voters in the 21st century*. Väitöskirja. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-2135-2>
- Wass, Hanna, Kärrylä, Ilkka, Luostari, Riku ja Isotalo, Veikko. Äänestäjät ja ehdokkaat blokkiutuvassa politiikassa. Teoksessa Kestilä-Kekkonen, Elina, Rapeli, Lauri ja Söderlund, Peter (toim.), *Pääministerivaalit polarisaation aikakaudella: Eduskuntavaalitutkimus 2023*. Helsinki: Oikeusministeriö, 44–65. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202407267766>
- Weible, Christopher M. (toim.). 2023. *Theories of the Policy Process*. Oxford: Routledge.
- Westinen, Jussi. 2015. *Cleavages in Contemporary Finland: A Study on Party-Voter Ties*. Väitöskirja. Turku: Åbo Akademi University Press. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-765-801-0>
- Ylisalo, Juha ja Makkonen, Kimmo. 2022. Pitivätkö Sipilän hallituksen puolueet vaalilupauksensa?: Vertaileva näkökulma vaalilupausten toteutumiseen Suomessa 2015–2019. *Politiikka* 64:3, 210–233. <https://doi.org/10.37452/politiikka.114823>
- Ylisalo, Juha. 2024. Asiakysymysäänestäminen. Teoksessa Kestilä-Kekkonen, Elina, Rapeli, Lauri ja Söderlund, Peter (toim.), *Pääministerivaalit polarisaation aikakaudella: Eduskuntavaalitutkimus 2023*. Helsinki: Oikeusministeriö, 290–312. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202407267766>

KIRJOITTAJATIEDOT

TOPIAS FAVORIN

Yhteiskuntatieteiden kandidaatti

Politiikan tutkimus (valtio-oppi)

Tampereen yliopisto

topias.favorin@tuni.fi